

Activiteitenplan voor ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

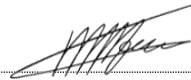
Ontheffingsaanvraag voor rugstreeppad in het
kader van woningbouw De Maricken II te Wilnis

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer
Gecontroleerd door
Klant
Versie
Vrijgegeven door
Datum
Auteur
Referentienummer

Handelsregister 30129769
Activiteitenplan de Maricken II
51003746
Mark Grutters
Marickenland C.V.
Definitief
Maarten Mouissie
03-02-2023
Daisy de Vries
NL23-648800269-42187

Inhoudsopgave

1.	Contactgegevens initiatiefnemer	4
2.	Contactgegevens aanvrager	4
3.	Adres, postcode, gemeente, provincie en coördinaten	4
4.	De ontheffing wordt aangevraagd voor	4
5.	Betrokken deskundigen	5
6.	Omschrijving activiteiten en werkzaamheden	5
7.	Positie ten opzichte van natuurgebieden	6
7.1	Wet natuurbescherming, gebiedsbescherming.....	6
7.2	Natuurbeleidskaders	8
8.	Verspreiding beschermde soorten in en nabij het projectgebied	11
8.1	Verantwoording van gebruikte gegevens.....	11
8.2	Leefwijze	11
8.3	Regionale verspreiding	12
8.4	Verspreiding in en rondom het projectgebied	12
9.	Alternatievenafweging	14
9.1	Variantenstudie	14
9.2	Alternatieve werkwijze en planning	14
10.	Korte en lange termijneffecten	15
10.1	Projectgebied en directe omgeving	15
10.2	Staat van instandhouding.....	15
11.	Planning	16
12.	Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang.....	17
13.	Te nemen maatregelen	19
13.1	Inrichting en beheer alternatief leefgebied	19
13.2	Maatregelen uitsluiten soorten in het werkgebied.....	22
13.3	Zorgvuldig handelen.....	23
	Referenties	25
	Bijlage 1: AERIUS-berekening	27
	Bijlage 2: Verkennend natuuronderzoek 2021	29

1. Contactgegevens initiatiefnemer

- Naam initiatiefnemer: Marickenland C.V.
- Naam contactpersoon: Ronald van der Meer
- Telefoonnummer contactpersoon: 06 14460816
- E-mailadres contactpersoon: rmeer@blauwhoed.nl
- Postbus: 2552
- Postcode en plaats: 3000 CN Rotterdam

2. Contactgegevens aanvrager

- Gemachtigd bedrijf: Sweco Nederland B.V.
- Naam contactpersoon: Mevrouw D. de Vries
- Telefoonnummer contactpersoon: 06 10386384
- E-mailadres contactpersoon: daisy.devries@sweco.nl
- Straatnaam en huisnummer: De Holle Bilt 22
- Postcode en plaats: 3732 HM De Bilt

3. Adres, postcode, gemeente, provincie en coördinaten

- Adres: Mijdrechtse Dwarsweg, 3648 BS
- Plaats: Wilnis
- Gemeente: De Ronde Venen
- Provincie: Utrecht
- Coördinaten (RD): X: 121741 Y: 468558

4. De ontheffing wordt aangevraagd voor

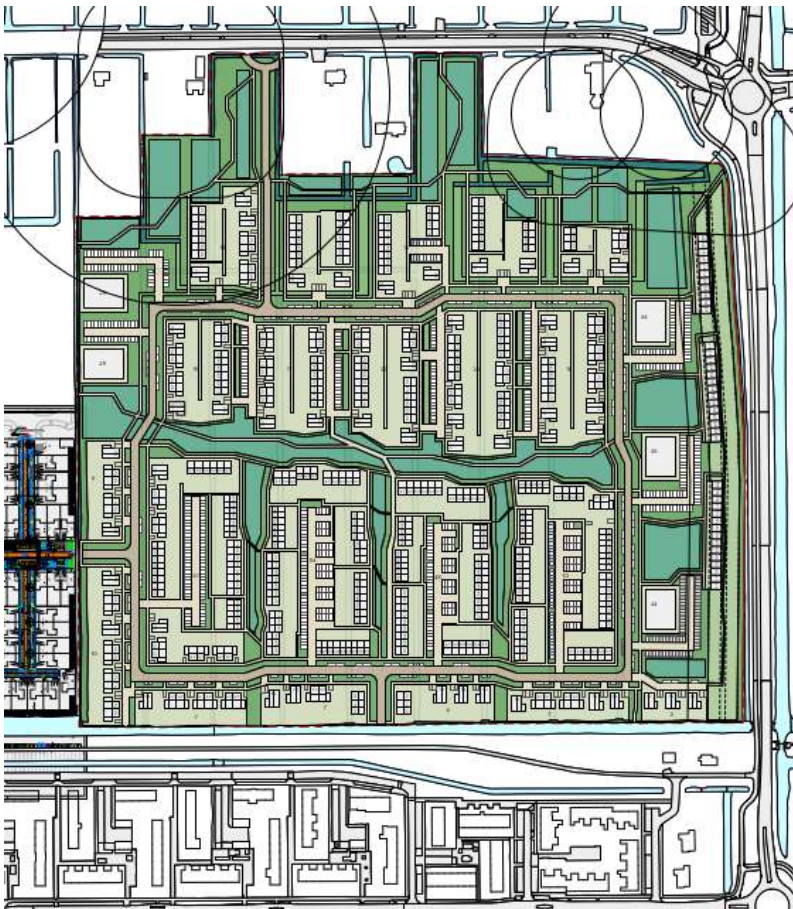
- Activiteit: Woningbouw
- Beschermde soort: Rugstreeppad (*Bufo calamita*)
- Functie projectgebied soort: Leefgebied
- Kritische periode soort: April t/m juli (voortplantingswater)
Half oktober t/m maart (winterrust, landdelen)
- Soort vastgesteld op basis van: Visuele en geluidswaarnemingen tijdens veldonderzoek rechtstreeks naast het projectgebied en geschiktheidscontrole projectgebied
- Ontheffingsaanvraag voor: HR, Artikel 3.5, lid 1 het opzettelijk doden of vangen, lid 2 opzettelijk verstoren, lid 4 voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen of vernielen
- Ontheffingsbelang: Dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
- Startdatum: 1 juni 2023
- Einddatum: 1 juni 2033

5. Betrokken deskundigen

Ecologen van ingenieursadviesbureau Sweco Nederland B.V. (hierna: Sweco) hebben de ontheffingsaanvraag opgesteld en het veldwerk uitgevoerd. Sweco is actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

6. Omschrijving activiteiten en werkzaamheden

Aan de rand van het dorp Wilnis, gemeente De Ronde Venen, wordt een nieuwbouwwijk gerealiseerd. Noordelijk van het plangebied ligt de Mijdrechtse Dwarsweg, westelijk de nieuwbouwwijk de Maricken I. In het stedenbouwkundig ontwerp worden circa 700 woningen voorzien, evenals parkeerplaatsen, groenvoorzieningen en waterberging, zie figuur 6.1. Hiervoor worden de bestaande weilanden opgehoogd en ingericht als stedelijke gebied.. De werkzaamheden betreffen onder andere het opschonen en dempen van watergangen, aanleg van nieuwe waterberging, aanbrengen van een voorbelasting/ophoging van zand, bouw- en woonrijp maken van de woonwijk, de bouw van de woningen en de aanleg van een rotonde aan de noordzijde van de wijk aan de Mijdrechtse Dwarsweg. Door deze werkzaamheden zal leefgebied van de rugstreeppad worden aangetast.

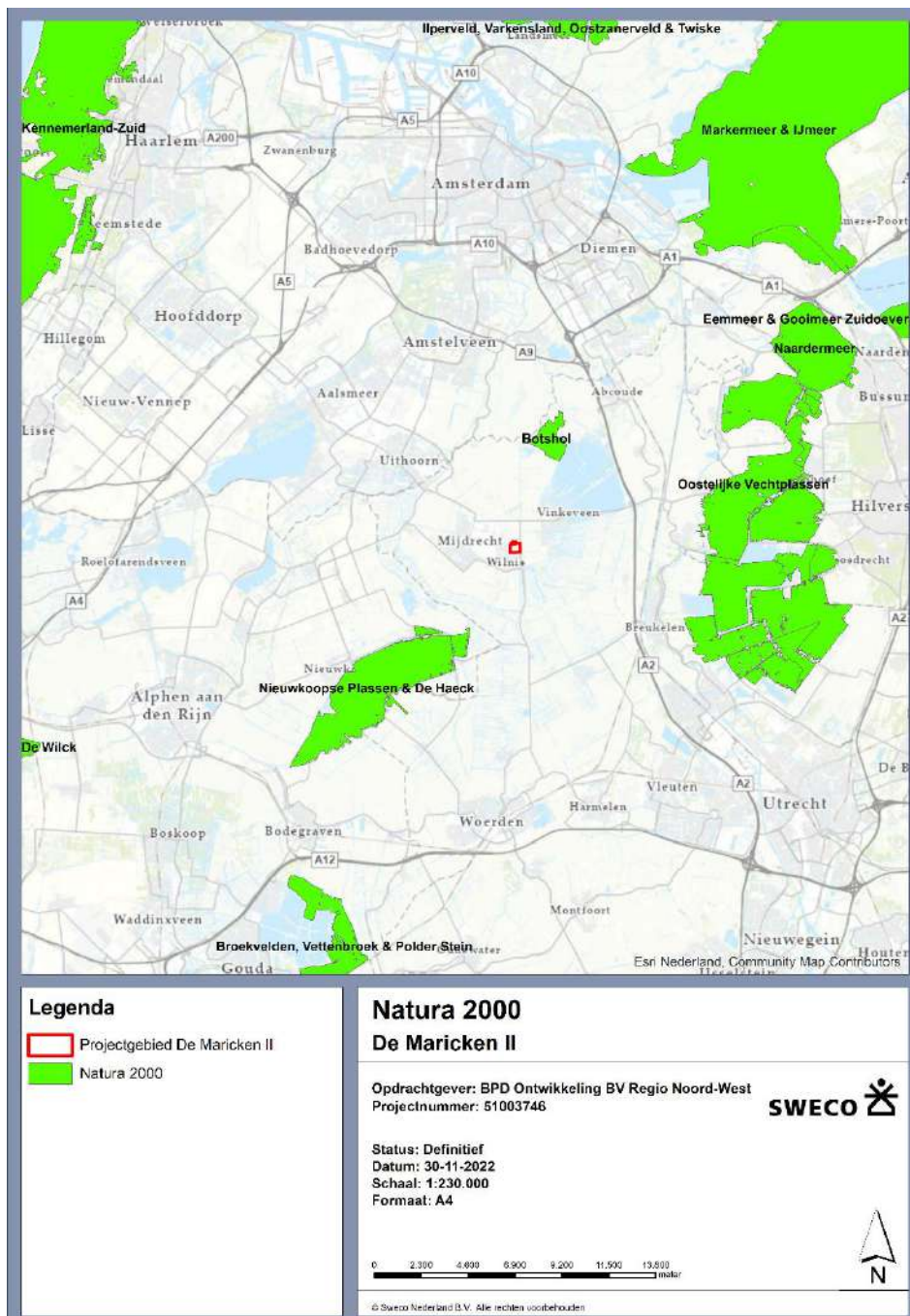
Figuur 6.1 Het schetsontwerp stedenbouwkundigplan Maricken II (Echo, 2022).

7. Positie ten opzichte van natuurgebieden

7.1 Wet natuurbescherming, gebiedsbescherming

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudings-doelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behouds-doelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of respectievelijk uitbreidings- en verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Nieuwkoopse Plassen & De Haack op 4,3 kilometer ten zuiden van het projectgebied, zie figuur 7.1. Overige gebieden binnen 25 kilometer afstand van het projectgebied zijn weergegeven in tabel 7.1. Gelet op de afstand tot nabijgelegen Natura 2000-gebieden, zijn indirecte effecten (externe werking) zoals verdroging, vernatting, optische verstoring, licht- en geluidsverstoring op voorhand uitgesloten. Er is geen noodzaak tot een nader onderzoek naar deze effecten. Een deel van de Natura 2000-gebieden binnen 25 kilometer afstand bevatten stikstofgevoelige habitattypen, tabel 7.1 (bron: Synbiosys). Tijdens de aanlegfase treden er tijdelijke stikstofemissies op. De nieuwbouwwoningen worden niet aangesloten op het gasnet. In de gebruiksfase leidt alleen de verkeersaantrekkende werking tot een mogelijk verhoogde stikstofemissie. Om de effecten van stikstof van het plan op de Natura 2000-gebieden te bepalen, is een AERIUS berekening uitgevoerd. Conclusie van dit onderzoek is dat er ten opzichte van de referentiesituatie (agrarische percelen, grasland) geen toename van de stikstofdepositie hoger dan 0,00 mol/ha/jaar optreedt binnen Natura 2000-gebieden. Hiermee zijn significante effecten ten gevolge van stikstofdepositie uitgesloten (Sweco 2022, bijlage 1).

Figuur 7.1 Ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groene vlakken).

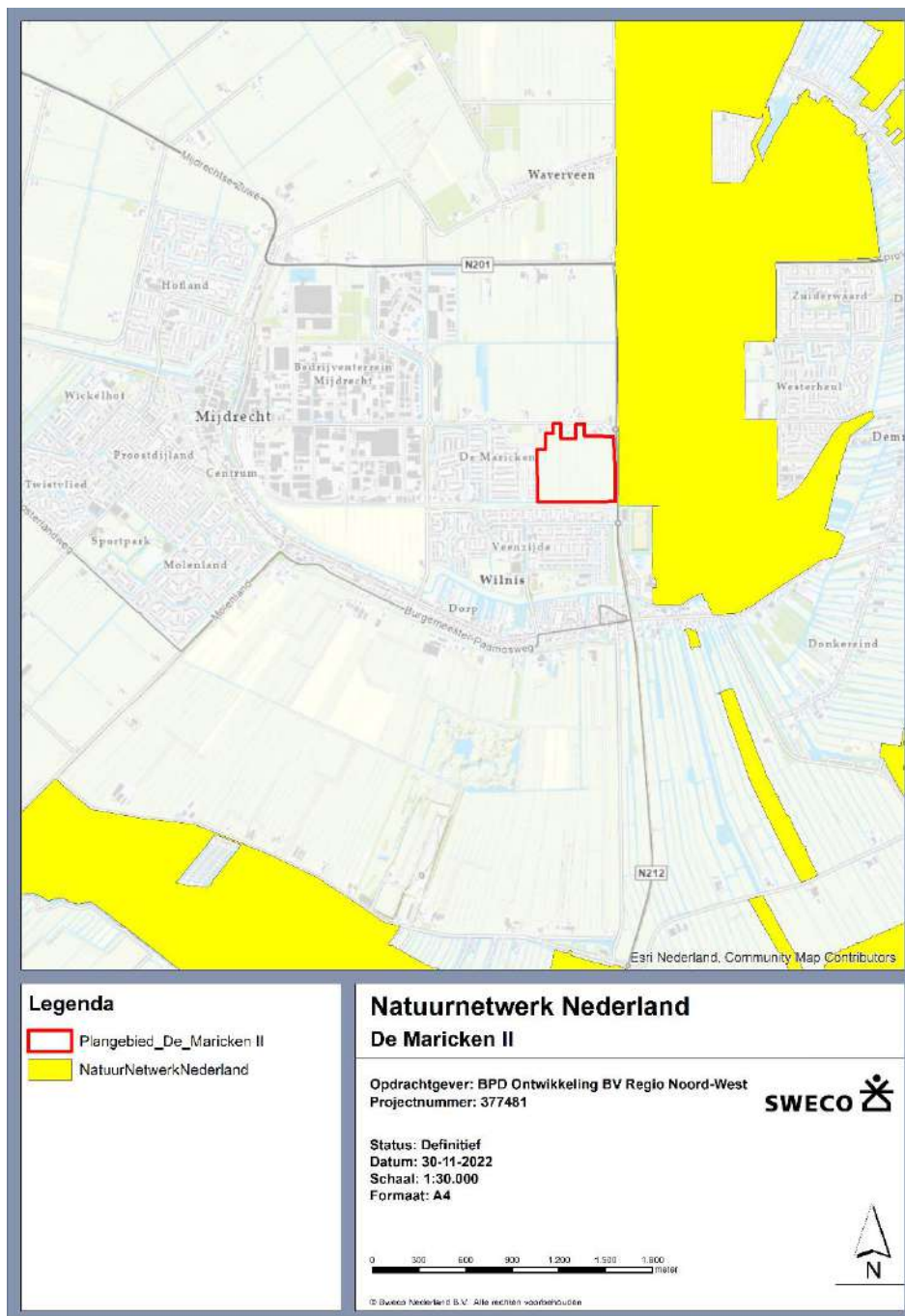
Tabel 7.1 Aanwezige Natura 2000 gebieden binnen 25 kilometer afstand van het projectgebied.

Natura 2000 gebied	Afstand tot het projectgebied	Stikstofgevoelige habitattypen aanwezig?
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	4,3 kilometer	Ja
Botshol	4,5 kilometer	Ja
Oostelijke Vechtplassen	8,7 kilometer	Ja
Naardermeer	15,6 kilometer	Ja
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	19,1 kilometer	Ja
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	21,1 kilometer	Nee
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	24,6 kilometer	Ja
De Wilck	24,8 kilometer	Nee
Kennemerland-Zuid	24,9 kilometer	Ja

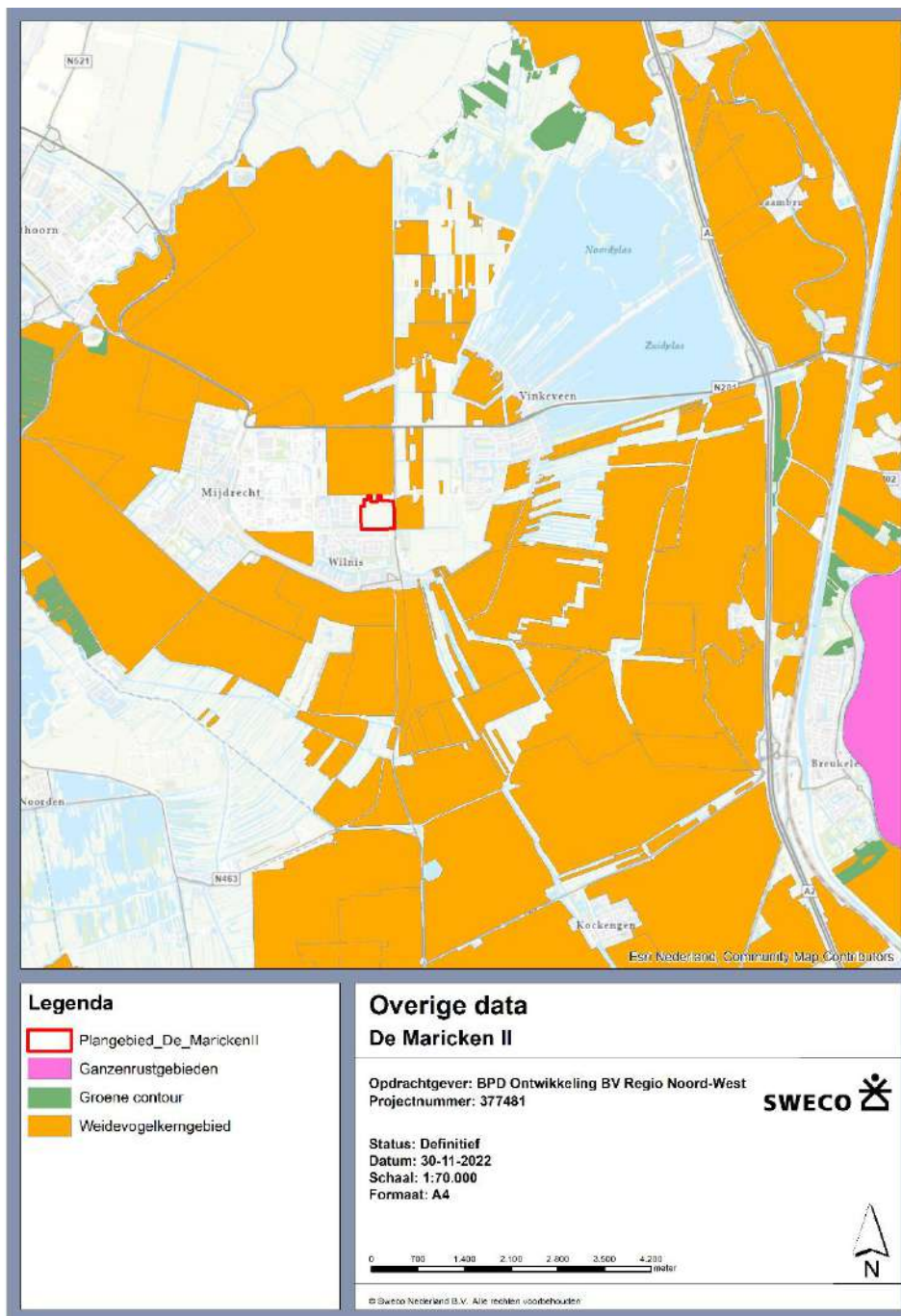
7.2 Natuurbeleidskaders

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor provincie Utrecht is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (Provincie Utrecht, 2017). In de Omgevingsverordening provincie Utrecht wordt het beschermingsregime van natuur buiten de NNN geschaald onder ganzenrustgebieden, weidevogelkerngebieden en groene contouren. Gronden binnen de Groene contour zijn aangewezen als plekken om nieuwe natuur te realiseren.

Het projectgebied ligt naast, maar buiten de begrenzing van NNN-gebied (20 meter), figuur 7.2 en weidevogelkerngebied (20 meter). De dichtstbijzijnde Groene contour ligt op 4,5 km afstand, het meest nabije ganzenrustgebied ligt op 7,3 km afstand van het projectgebied, zie figuur 7.3. Al deze gebieden liggen dus niet binnen het projectgebied en kennen geen noodzaak tot het toetsen van externe werking. Het plangebied is overal gescheiden van het weidevogelkerngebied door wegen, in het oosten door de N212 Ingenieur Enschedeweg, in het noorden door de Mijdrechtse Dwarsweg. De kwaliteit van het weidevogelkerngebied zal niet verminderen door het voorgenomen plan, omdat er geen verandering in inrichting of beheer van het weidevogelkerngebied plaats zal vinden. Bovendien houden weidevogels al enige afstand van wegen door verstoring die daar van uitgaat. De bouw zal mogelijk tijdelijk effect hebben op het weidevogelkerngebied tijdens het broedseizoen, bouwgeluiden kunnen mogelijk verstorend werken. De verstoring is echter van tijdelijke duur. De verstoring van de nieuwbouw in de gebruikersfase valt in het niet met de verstoring door de reeds aanwezige drukke wegen (de Vries, 2021, zie Bijlage 2).

Figuur 7.2 Ligging plangebied (rood) ten opzichte van NNN-gebieden (geel).

Figuur 7.3 Plangebied (rood) ten opzichte van ganzenrustgebied (roze), Groene contour (groen) en weidevogelkerngebied (oranje).

8. Verspreiding beschermde soorten in en nabij het projectgebied

8.1 Verantwoording van gebruikte gegevens

Sweco heeft in 2021 op basis van een verkennend natuuronderzoek geïnventariseerd welke beschermde soorten er voorkomen in het projectgebied en indien aanwezig, welke aantallen het betreft en wat de functie van het gebied voor de betreffende soort(en) is (de Vries, 2021, zie bijlage 2).

In dit rapport wordt geconcludeerd dat het gebied geschikt is voor rugstreeppadden. Voor het gebied direct westelijk grenzend aan het projectgebied (De Maricken I) is in 2019 een ontheffing Wnb voor de rugstreeppad aangevraagd en verkregen. Deze soort is in zeer ruime aantallen aanwezig op De Maricken I. De Maricken II grenst direct aan dit gebied en staat bovendien in open verbinding met het compensatiegebied waar alle bij Maricken I weggevangen padden zijn vrijgelaten. We weten daarom zeker dat de soort ook aanwezig zal zijn op De Maricken II.

In augustus 2022 is contact opgenomen met de heer Michael Wentzel, Vergunningverlener Natuur en Landschap bij Provincie Utrecht. Hij gaf aan dat geen nieuw aanvullend onderzoek naar de rugstreeppad nodig is, als dat geen nieuwe inzichten in aanwezigheid van de rugstreeppad gaat opleveren en wanneer de data voldoende actueel is. Er bestaan telgegevens voor de soort in het gebied uit de periode mei 2020 tot september 2022 (D. de Vries, wrnpro). De onderzoeksgegevens zijn daarmee voldoende actueel.

8.2 Leefwijze

De rugstreeppad is een typische pioniersoort van kale, spaarzaam begroeide gronden. De soort bewoont allerlei dynamische milieus, vooral zandige gebieden, zoals de uiterwaarden van rivieren en de duinen, maar komt ook voor in veenweidegebied en in bollenvelden, kassengebieden en de omgeving rond zandlichamen van dijken en wegen. Terreinen die geschikt zijn geworden, bijvoorbeeld door ophoging met zand, kunnen snel gekoloniseerd worden (BIJ12, 2017).

In het voorjaar trekken rugstreeppadden van hun overwinteringslocaties naar voortplantingswateren. De paartijd van de rugstreeppad duurt van april tot juni, maar bij geschikt weer soms ook tot in de nazomer (augustus-september). In de paartijd verblijven de dieren overdag in holletjes langs de waterkant, waarna in de schemer de dieren het water opzoeken. Bij warm en vochtig weer zijn de dieren vaak al voor de schemering in het water te vinden (Beenen, 1998). Overdag verschuilen de dieren zich naast in holletjes, ook vaak onder stenen, stukken hout en andere objecten in de buurt van water. Mannelijke dieren roepen vanuit het water; meestal 's nachts maar soms ook overdag. Er is niet altijd kooractiviteit, soms kunnen bij gunstige weersomstandigheden dieren bij een poel aan het roepen zijn, terwijl de dieren bij een andere poel stil zijn (Beenen, 1998). Ondiepe wateren (greppels, sloten, plassen, poelen) (Hanekamp, 2004) met weinig begroeiing en een kale bodem die snel opwarmen door de zon, vormen de optimale voortplantingsbiotoop van de rugstreeppad. Doordat dit soort wateren vaak tijdelijk aanwezig zijn of snel droogvallen, is de rugstreeppad door de korte ei- en larvale fase doorgaans het enige amfibie dat hiervan kan profiteren. Zulke wateren zijn door het periodiek

droogvallen bovendien meestal visvrij, waarmee een belangrijke predator van jonge larven wegvalt. De kans op succesvolle voortplanting is daardoor hoger. De vrouwtjes zetten enkele duizenden eitjes af in ondiepe, warme wateren. De ontwikkelingssnelheid hiervan is sterk afhankelijk van de watertemperatuur. Vrijzwemmende larven kunnen vier tot twaalf dagen na eiafzet verschijnen (Beenen, 1998). De metamorfose naar adulte pad heeft plaats na vier tot twaalf weken (Munckhof, 1979).

In de herfst graven de dieren zich in om te overwinteren of verschuilen zich onder stenen of puin. Van belang is dat de overwinteringsplaats droog is en daarnaast dat deze op een veilige manier door de dieren bereikt kan worden. De mannetjes graven zich vaak in nabij de voortplantingslocaties, vrouwtjes kunnen na voortplanting grotere afstanden afleggen en ver van de poelen een overwinteringsplaats vinden. Ook de jonge padjes kunnen grote afstanden afleggen. De rugstreeppad is in staat om zich over land over grote afstanden te verplaatsen, tot kilometers van het dichtstbijzijnde open water vandaan (Stumpel & Strijbosch 2006). Een afstand van vijf kilometer vanaf de voortplantingswateren kan worden overbrugd, mits daar geen onoverkomelijke barrières tussen zitten (Sinsch, 1998).

Na twee overwinteringen zijn rugstreeppadden geslachtsrijp (Nöllert & Nöllert, 1992). Van de rugstreeppad is een maximumleeftijd van zeventien jaar bekend (Nöllert & Nöllert, 1992; Stumpel & Strijbosch, 2006). Het voedsel van de larven bestaat uit organisch materiaal, zoals algen, plantaardig plankton en plantenresten; eenmaal op het land voedt de rugstreeppad zich met geleedpotigen (spinnen, vliegen, mieren, kevers, et cetera), afhankelijk van het lokale aanbod (van Rijsewijk, 2006).

8.3 Regionale verspreiding

De rugstreeppad is wijd verspreid in onder meer het laagveengebied van de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland. In de regio van het projectgebied Maricken II komen ze voor in natuureservaat De Groene Jonker, Polder Groot Mijdsrecht en in de Polder Wilnis Veldzijde (NDFF). Leefgebieden bestaan hier met name uit sloten. De overwinteringslocaties zijn vorstvrije droge plekken die in deze omgeving met name te vinden zullen zijn rondom (boeren-)erven en in dijken. Dit omdat het veenweidegebieden betreft met voornamelijk vochtige tot natte graslanden, die ongeschikt zijn om te overwinteren.

8.4 Verspreiding in en rondom het projectgebied

De rugstreeppad is waargenomen in de woonwijk ten zuiden van het projectgebied, al blijkt uit gegevens van de NDFF dat er maar zeer beperkt waarnemingen zijn gedaan. Verder is de soort in grote getalen waargenomen in De Maricken I direct grenzend aan het projectgebied Maricken II (de Vries, wrnpro). Het gaat hier om in totaal 1.184 rugstreeppadden, 1.590 larven van de rugstreeppad en twee eiersnoeren in de periode 27 mei 2020 tot en met 6 september 2022. Al deze exemplaren zijn uitgezet in het compensatiegebied direct grenzend aan het huidige projectgebied, hiermee in verbinding staand via een sloot met toegankelijke oever voor de soort.

Het veldbezoek in 2021 toonde aan dat de sloten in het projectgebied op bepaalde plekken (lage geleidelijke oever) geschikt zijn als voortplantingswater. Overwinteringsplekken (zandhopen, rommelhoekjes) zijn niet aanwezig in het huidige projectgebied. De aanwezigheid van rugstreeppadden in het

projectgebied is daarmee in huidige staat in de actieve periode zeer waarschijnlijk, door de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater en de aanwezigheid van het compensatiegebied en de bekende aanwezigheid van de soort op zeer korte afstand van het projectgebied. In het overwinteringsseizoen is aanwezigheid nu nog niet verwacht.

Hier komt verandering in wanneer werkzaamheden op het terrein worden opgestart (startend met voorbelasting in de vorm van zand en het dempen van de bestaande sloten) omdat de dan ontstane pionierssituatie kansen biedt voor rugstreeppadden, het zand zal leiden tot geschikt landhabitat en overwinteringshabitat.

9. Alternatievenafweging

9.1 Variantenstudie

In de Milieueffectrapportage (MER) en de Strategische Milieubeoordeling Marickenland zijn diverse alternatieven uitgewerkt. In het MER vindt een vergelijking van alternatieven en varianten met elkaar plaats op basis van hun gevolgen voor het milieu. Hiermee wordt de bandbreedte van mogelijke milieueffecten van de voorziene ontwikkeling inzichtelijk gemaakt. Nadat de bandbreedte in beeld is gebracht, is een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) geformuleerd. Het MMA is een alternatief waarbij nadelige effecten voor milieu worden voorkomen dan wel worden beperkt door het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen. Tot slot is in het MER een Voorkeursalternatief (VKA) geformuleerd. Het Voorkeursalternatief is het alternatief, dat realistisch en uitvoerbaar is en waarmee de doelstellingen zo goed mogelijk gerealiseerd kunnen worden. Het Voorkeursalternatief is het alternatief dat uiteindelijk verankerd is in het voorliggende bestemmingsplan. In de volgende paragraaf wordt aangegeven hoe is omgegaan met de uitkomsten van het MER.

Het Voorkeursalternatief komt overeen met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA). De verschillen tussen beide komen met name tot uitdrukking in de wijze van uitvoering van voorzieningen. In het voorkeursalternatief wordt uit kostenoverwegingen uitgegaan van minder onderdoorgangen voor fauna en langzaam verkeer dan in het MMA. In het kader van het MMA zijn ten opzichte van het voorkeursalternatief een aantal mitigerende maatregelen opgenomen om de natuurwaarde en gebruiksveiligheid van het gebied (verder) te vergroten. Met het oog op de natuurwaarde wordt gepleit voor meer onderdoorgangen onder wegen voor ecologie en het niet verhard van paden in het natuurgebied en met het oog op de gebruikersveiligheid voor de recreant wordt gepleit voor ongelijkvloerse kruisingen voor langzaam verkeer. Hoewel het voorkeursalternatief als basis heeft gediend voor het bestemmingsplan, is realisatie van de mitigerende maatregelen in dit bestemmingsplan wel zonder meer mogelijk gemaakt (Guliker, 2009).

9.2 Alternatieve werkwijze en planning

De werkwijze en planning zijn dusdanig opgezet dat negatieve effecten van de uitvoering op flora en fauna zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. In de overwinteringsperiode, voordat voorbelasting wordt geplaatst, wordt het werkgebied afgeschermd (want niet geschikt als overwinteringsgebied), waardoor er zo min mogelijk rugstreeppadden verplaatst/weggevangen hoeven te worden.

10. Korte en lange termijneffecten

10.1 Projectgebied en directe omgeving

Door uitvoering van het project neemt de omvang van het leefgebied voor rugstreeppad tijdelijk toe. Bij verdere uitvoering van het project neemt de oppervlakte van het leefgebied van de rugstreeppad weer af. Het project draagt echter ook bij aan de ontwikkeling van optimaal geschikt leefgebied van de rugstreeppad in de directe omgeving, in het compensatiegebied. Het nieuwe leefgebied wordt permanent geschikt leefgebied voor de rugstreeppad. Na aanleg van nieuw leefgebied, wordt het leefgebied onderhouden zodat het functioneel blijft voor de soort, en zijn op langere termijn geen negatieve effecten op de populatie van de rugstreeppad te verwachten.

10.2 Staat van instandhouding

Het project leidt tot een tijdelijk en lokaal negatief effect op het leefgebied van de rugstreeppad, maar draagt op termijn bij aan de ontwikkeling van een optimaal permanent leefgebied. Het project leidt niet tot een afbreuk van de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. De bronpopulatie van de dieren die het gebied naast het projectgebied hebben gekoloniseerd wordt niet aangetast. De maatregelen hebben als doel om het doden van exemplaren te voorkomen en het verontrusten van exemplaren te beperken. Door de uitvoering van de maatregelen zullen de aanwezige exemplaren in het projectgebied na wegvangen uitwijken naar geschikte leefgebieden nabij. Door gefaseerd en buiten de kwetsbare periode te werken wordt een aantasting van de lokale populatie zoveel mogelijk beperkt. De gunstige staat van instandhouding zal niet afnemen, maar in de nieuwe situatie juist kunnen verbeteren op lokaal niveau.

11. Planning

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 10 jaar, en wel van 1 juni 2023 tot en met 1 juni 2033. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt vervangend leefgebied gecreëerd. Een indicatieve planning van de werkzaamheden is opgenomen in Tabel 11.1.

Tabel 11.1 Planning werkzaamheden

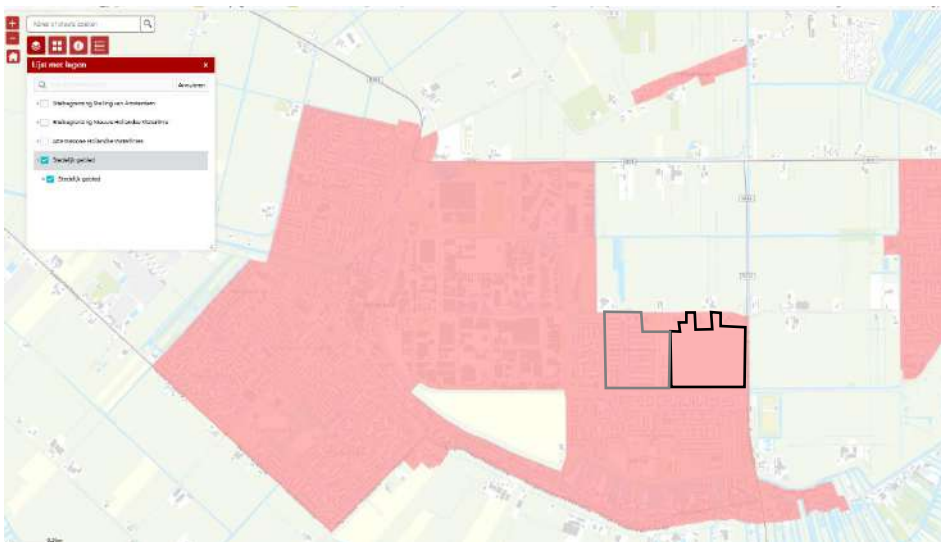
Maand	Activiteit
Januari 2023	Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming
Juni – september 2023	Na verkrijgen ontheffing aanleggen paddenpoelen en zandruggen (tijdens en na werkzaamheden afzetten van deze compensatiegebieden met amfibieënscherm)
Half oktober – eind oktober 2023	Na verkrijgen ontheffing dempen sloten en direct afzetten percelen (inclusief gedempte sloten).
Begin november – medio november 2023	Na verkrijgen ontheffing emmers plaatsen om onverwacht aanwezige rugstreeppadden weg te vangen.
Medio november december 2023	Aanbrengen voorbelasting
November 2024 – februari 2025	Bouwrijp maken (aanleg bouwwegen, riolering en nuts en kavels op hoogte afwerken)
Maart 2025	Start bouw
Juni 2033	Afronding bouw, met mogelijk uitloop

12. Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang

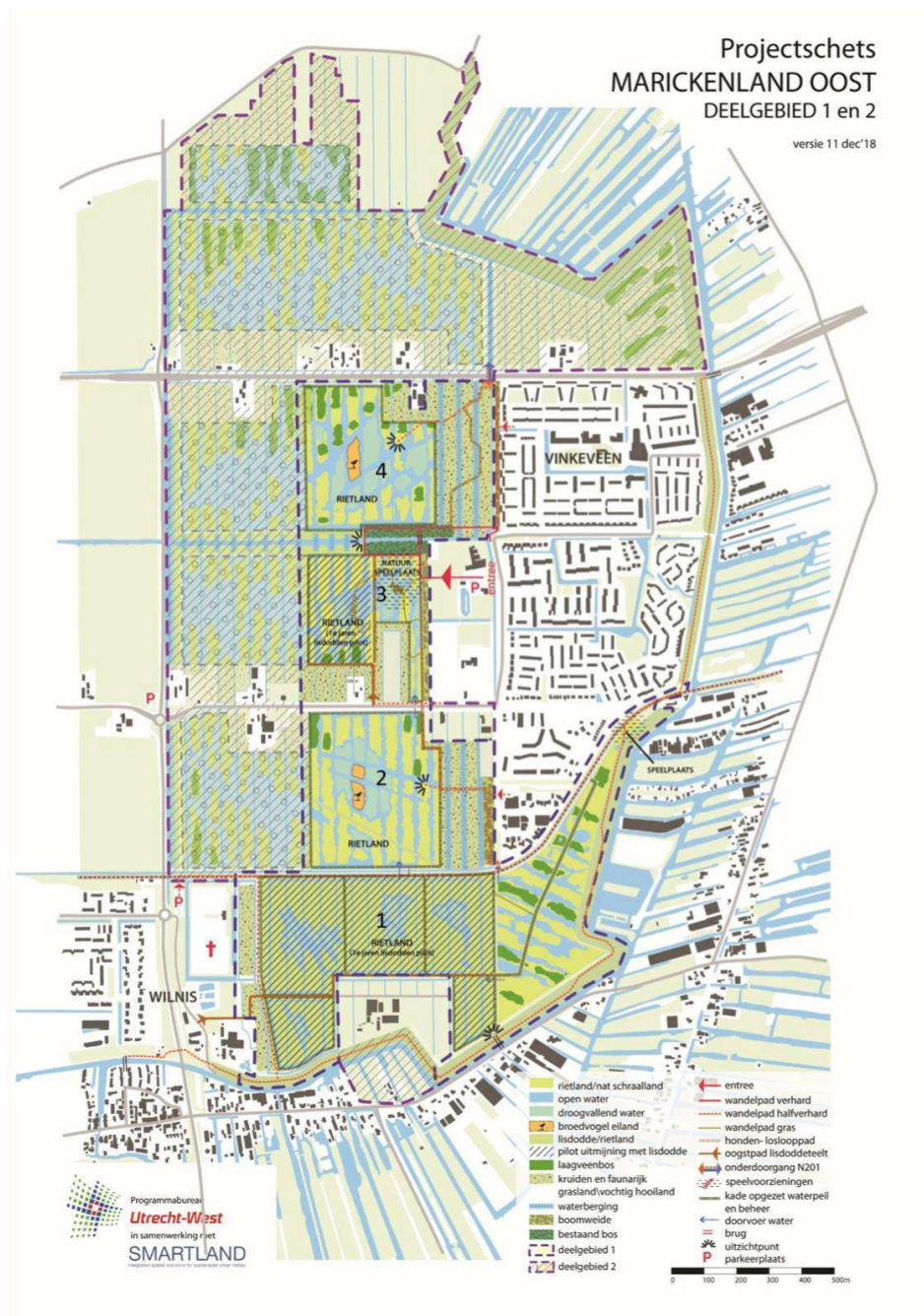
In de Woonvisie van de gemeente De Ronde Venen (Gemeente Ronde Venen, 2006) is inzicht gegeven in de woningbehoefte voor De Ronde Venen. Uitgegaan wordt van een verwachte toename van 1.180 huishoudens in de periode 2017 tot 2025 en in 2030 is er bovendien een verwachte inwonersgroei van 2.700 individuen. Er is veel meer vraag dan aanbod aan appartementen in de huur- en koopsector in Wilnis. In de prognose van het woningmarktonderzoek is de grootste vraag te verwachten naar eengezinskoopwoningen. Vraag en aanbod eengezinshuurwoningen komt overeen en ook in de vrije sector huur is er een match tussen vraag en aanbod. (Joynes, 2017, 2020)

De Ronde Venen is onderdeel van regio Utrecht West. Voor deze regio, die gelegen is in het Groene Hart, wordt door de provincie een restrictief beleid gevoerd met betrekking tot uitbreiding van kernen voor wonen of werken. Dit uit zich in strakke contouren (de rode contour), een grens waarbuiten bebouwing onwenselijk is, zie figuur 12.1. Hierop is te zien dat De Marickens II binnen de rode contouren van het stedelijk gebied ligt. In het provinciaal programma Wonen en Werken 2021 van de provincie Utrecht zijn voor Wilnis uitsluitend binnenstedelijke locaties opgenomen, waarvan De Marickens II de grootste. (Gemeente De Ronde Venen, 2013; Provincie Utrecht, 2021)

In samenspraak met de provincie Utrecht is besloten dat ter compensatie van De Marickens I en II een groot natuurgebied wordt ontwikkeld, namelijk Marickenland (zie figuur 12.2). De ontwikkeling van natuur en waterberging in Marickenland past in het landschapsbeleid van de provincie. Volgens de provincie zijn deze functies namelijk het beste instrument om op deze plek het landschap te versterken. (Gemeente De Ronde Venen, 2013; Provincie Utrecht, 2021)

Figuur 12.1 De rode contouren van het stedelijk gebied, met zwart omlijnd het projectgebied Marickens II, grijs omlijnd de contour van Marickens I (provincie Utrecht geoapps).

Figuur 12.2 Inrichtingsschets natuurgebied Marickenland (van den Brink, 2019).

13. Te nemen maatregelen

13.1 Inrichting en beheer alternatief leefgebied

Het alternatieve leefgebied dat aangelegd wordt en permanent behouden blijft op deze locatie bestaat uit twee amfibieënpoelen gelegen op circa 70 meter afstand van elkaar (in totaal circa 975 m² optimaal voortplantingswater). Verder wordt bij beide poelen een zandrug gecreëerd met een oriëntatie op verschillende windrichtingen rondom de poelen, om als landhabitat en overwinteringsplek te dienen (zie figuur 13.1). Deze worden zodanig onderhouden en beheerd dat de functies van voortplantingswater, foerageergebied en dagrust- of winterrustplaats permanent aanwezig zijn. Bovendien is in De Maricken I reeds een compensatiegebied aanwezig, met een voortplantingswater van circa 50 meter x 10 meter en noordelijk daarvan een oever met een geleidelijk, weinig begroeide oever. Direct daarachter ligt een hoge zandrug. Noordelijk van dit compensatiegebied wordt momenteel een park aangelegd, met diverse waterlichamen, die ook geschikt zullen zijn voor de rugstreeppad. Dit alternatieve leefgebied wordt aangelegd voorafgaand aan het dempen van de sloten, om zo te allen tijde leefgebied voor de rugstreeppadden te garanderen.

Voortplantingswater

Het huidige projectgebied wordt waarschijnlijk met name als voortplantingswater gebruikt. In totaal is nu circa 9.936m² water aanwezig in het gebied. Echter zijn lang niet alle delen van het water nu geschikt als leefgebied voor de rugstreeppad. Geschikte stukken bestaan uit plaatsen waar een flauwe oever ligt en ondiepe stukken water aanwezig zijn. In de nieuwe situatie zal circa 3.387m² oppervlakte water aanwezig zijn (exclusief de poelen). Een deel van de nieuwe watergangen krijgt flauwe oevers en wordt daarmee mogelijk geschikt voor de rugstreeppad. Maar daarnaast is het ook van belang om alternatief en optimaal leefgebied te creëren die de gehele bouwperiode beschikbaar is voor de rugstreeppad met direct daarnaast geschikt landhabitat.

Er worden twee paddenpoelen gecreëerd, een van circa 15 x 30 meter en een van 15 x 35 meter. De poelen worden circa 50 centimeter diep. De oevers van de paddenpoel krijgen een flauw talud, een natuurlijke oeverzone en zijn weinig begroeid (zie als voorbeeld figuur 13.2). De poelen zijn middels een plasdraszone (rug net boven / op waterpeil) verbonden met het open water. Hierdoor kunnen er geen vissen in de paddenpoel komen, maar wordt wel geborgd dat te veel aan water in de paddenpoel kan afstromen naar het open water. Om beschaduwing van voortplantingswateren te voorkomen, wordt met het eventueel plaatsen van bomen opgelet dat deze overdag niet voor te veel schaduw zorgen waardoor de temperatuur van het water achterblijft en larven niet snel genoeg ontwikkelen. Dergelijke ingrepen worden vooraf door een ecooloog op hun effect beoordeeld.

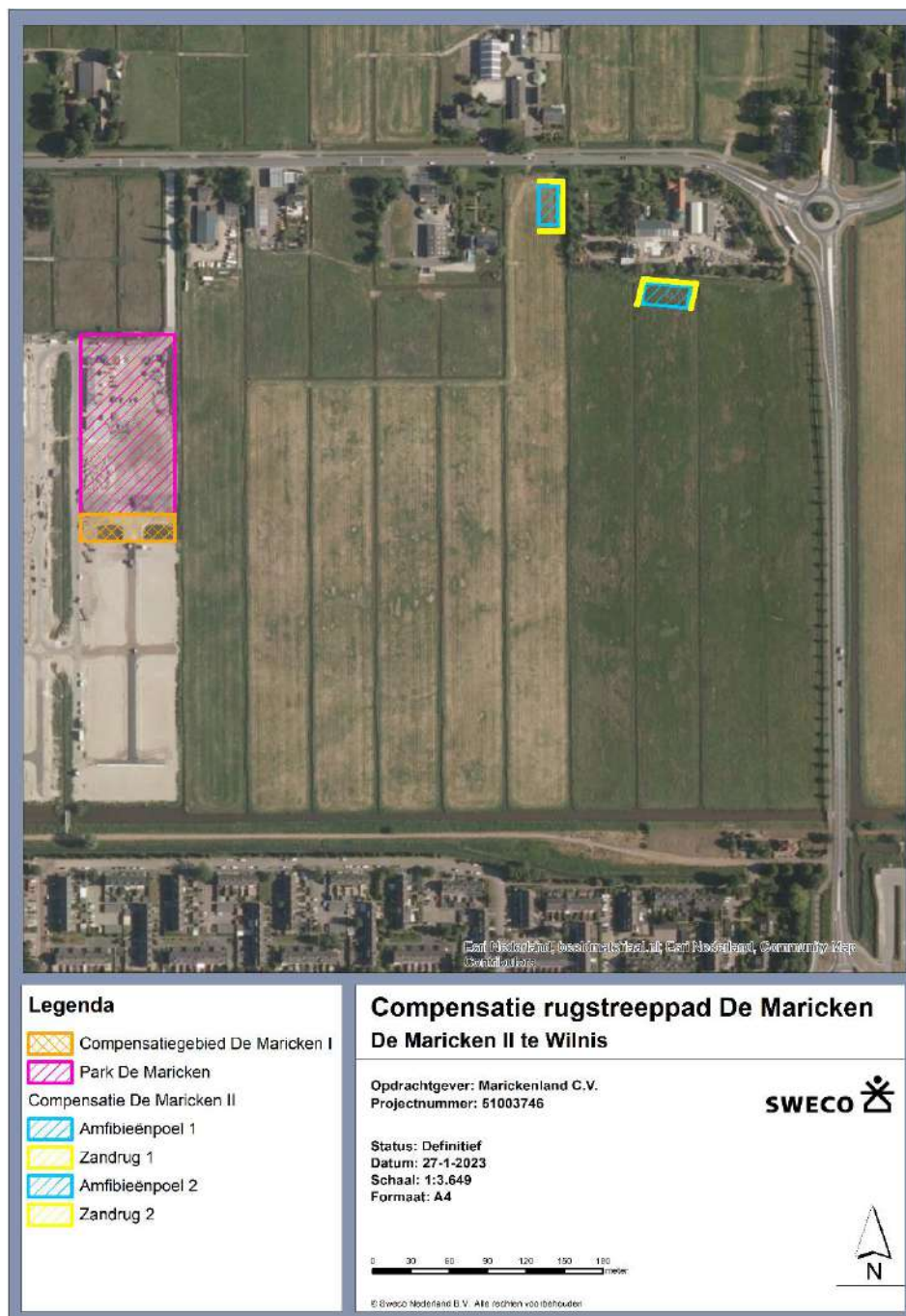
Landhabitat, overwinteringsgebied en foerageergebied

Het is belangrijk dat rond de poel waar de dieren voortplanten schrale, open grasvegetaties aanwezig zijn evenals kale stukken. Om geschikt landhabitat, overwinteringsgebied en foerageergebied te creëren wordt 5 meter na de oever van beide poelen een zandrug van circa 1 meter hoog en 1 meter breed opgebracht, zodat rugstreeppadden zich hier gemakkelijker kunnen ingraven. Deze zandrug wordt in een omgekeerde c-vorm geplaatst, om zo verschillende

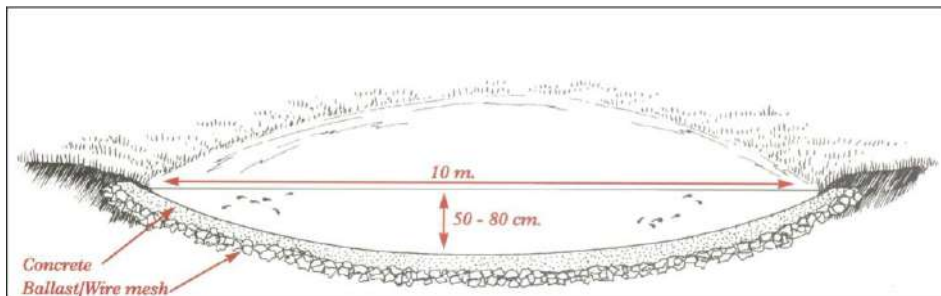
oriëntaties op de zon te creëren. Op de overige ruimte van deze 5 meter zone wordt de vegetatie kort gehouden. De vegetatie in deze 5 meter zone wordt regelmatig gemaaid, waarna maaisel wordt afgevoerd om verdere verruiging tegen te gaan. Boom- en struikvormers worden verwijderd. De vegetatie moet korter dan 30 centimeter blijven. Het maaien gebeurt tenminste jaarlijks, maar afhankelijk van de resulterende vegetaties kan dit worden bijgestuurd. Maaien van landhabitat vindt plaats buiten de actieve periode van de soort, tussen 1 december en 1 maart. Dit gebied dient zo min mogelijk te worden betreden.

Toekomst

Wanneer na realisatie van een wijk de dynamiek afneemt, zal bij verdergaande successie de rugstreeppad doorgaans na verloop van tijd weer verdwijnen. Hun levenswijze is hierop ingesteld. Voor het voortbestaan is de lokale populatie niet gebonden aan een vast voortplantingswater, de dieren verplaatsen makkelijk over grotere afstanden naar plekken die al dan niet tijdelijk geschikt zijn. De in het projectgebied te Wilnis te nemen maatregelen worden jaarlijks op effectiviteit gecontroleerd door een ecooloog. Hierdoor kan tijdig ingegrepen of bijgestuurd worden als de ontwikkelingen niet zijn zoals gewenst. De monitoring kan ook uitwijzen dat de rugstreeppad niet meer in het projectgebied aanwezig is, ondanks dat er geschikt leefgebied aanwezig is. Verdere maatregelen voor deze soort zijn dan in het licht van wet- en regelgeving voor natuur niet meer aan de orde.

Figuur 13.1 Indicatieve locatie van de aan te leggen paddenpoelen (blauw gearceerd) en zandruggen (geel gearceerd) als extra compensatie voor De Maricken II, het reeds gerealiseerde compensatiegebied in De Maricken I (oranje kruislings gearceerd) en de locatie van het nieuwe park (roze gearceerd).

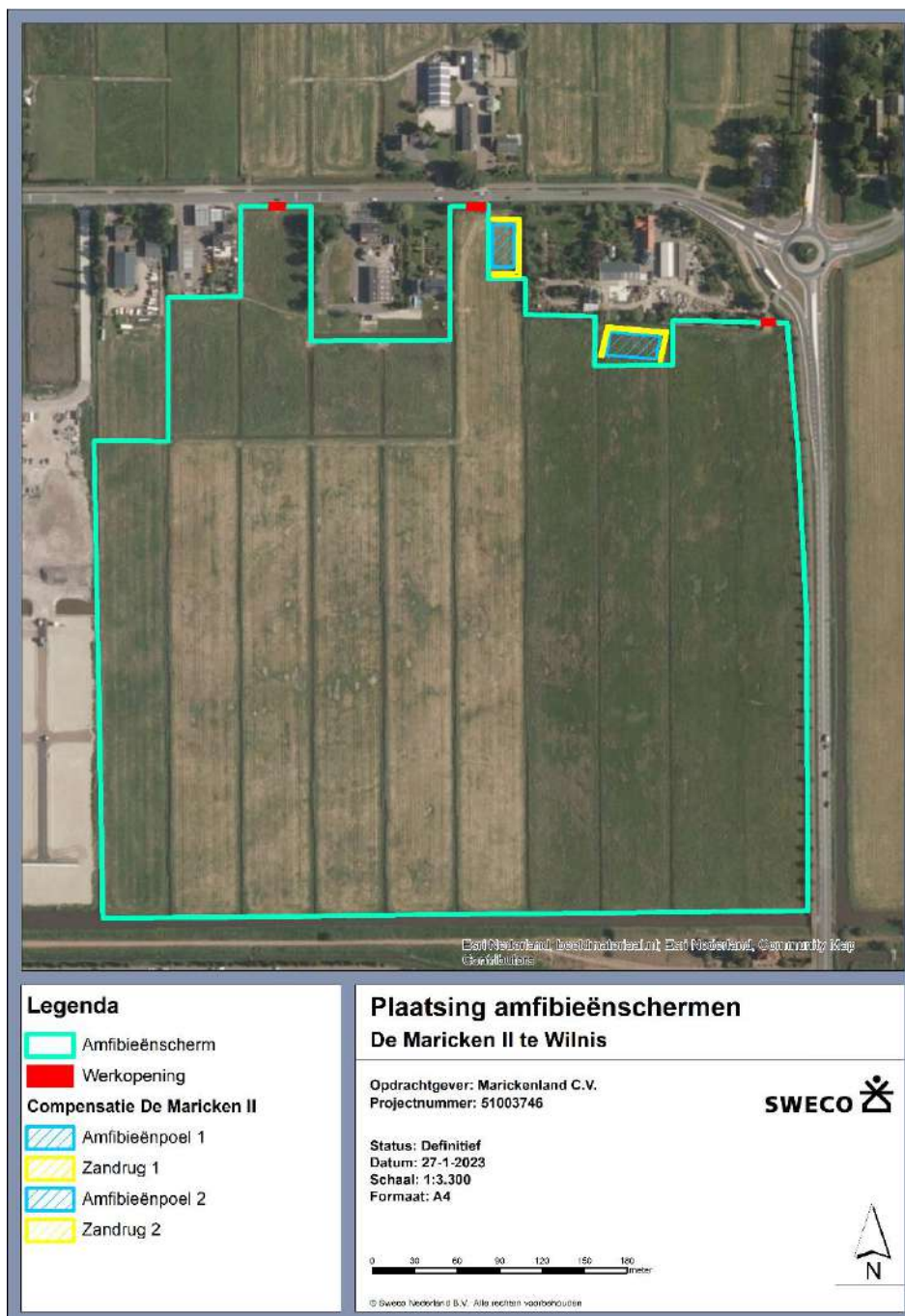
Figuur 13.2 Voorbeeld van een rugstreeppaddenpoel (Beebee & Denton, 1996).

13.2 Maatregelen uitsluiten soorten in het werkgebied

Aangezien het projectgebied niet geschikt is als overwinteringsgebied in huidige staat, is de soort in de overwinteringsperiode hoogstwaarschijnlijk niet aanwezig in het projectgebied. Daarom wordt in de overwinteringsperiode van de rugstreeppad (tussen half oktober 2023 en maart 2024) om het bouwterrein een amfibieënscherm geplaatst (figuur 13.3). Dit amfibieënscherm moet gemaakt worden van stevig plastic van minstens 50 centimeter hoog dat minimaal 10 centimeter wordt ingegraven in de grond. Op een aantal plaatsen aan de binnenzijde van het scherm wordt een verhoging aangebracht met zand en een talud vanuit de lengterichting van het scherm met een talud van maximaal 30 graden. Hierdoor krijgen onverhoopt aanwezige dieren de kans het afgezette gebied te verlaten.

Na het verkrijgen van de ontheffing wordt in de actieve periode van de soort voor de zekerheid en in het teken van de zorgplicht het afgeschermd gebied leeg gevangen. Dat gebeurt door langs de schermen (aan de binnenkant van het werkterrein) om de 10 meter emmers in te graven. Dagelijks in de ochtend maakt een bevoegd persoon een ronde langs de emmers en verplaatst aangetroffen amfibieën naar het alternatieve leefgebied. Wanneer een week achtereen geen dieren meer worden waargenomen in de emmers wordt aangenomen dat zich geen dieren meer bevinden binnen de schermen. Dan kan gestart worden met de bouwwerkzaamheden. Door in het scherm een of meerdere werkpoorten te maken (een deel wat geopend en gesloten kan worden), is het terrein overdag bereikbaar voor werkzaamheden. Het scherm mag overdag open staan, maar wordt na elke werkdag weer gesloten. Het scherm wordt in de winterperiode een keer per maand en in de zomer eens in de week gecontroleerd om er zeker van te zijn dat deze geen openingen / beschadigingen bevat. Na afronding van de werkzaamheden worden de schermen weer verwijderd.

Slootjes op het terrein mogen pas gedempt worden wanneer de Wnb-ontheffing verleend is. Hiervoor wordt eerst overdag, als na een broedvogelinspectie blijkt dat broedvogels afwezig zijn, de oevervegetatie gemaaid. Tijdens het dempen wordt het water een kant opgestuwd, het liefst in de richting van doorgaand water. Wanneer dit niet het geval is, wordt het laatste deel van de sloot vervolgens leeggevestigd. De sloot mag, wanneer de Wnb ontheffing verstrekt is, gedempt worden buiten de paaiperiode en de winterrust van vissen en amfibieën. Dat betekent tussen augustus en begin november of maart tot begin april.

Figuur 13.3 Indicatie van de locatie van de aan te leggen amfibieënschermen (azuur) en de geplande werkopeningen (rood).

13.3 Zorgvuldig handelen

In het kader van zorgvuldig handelen worden de volgende maatregelen genomen:

- Vanuit de zorgplicht moet er tijdens de werkzaamheden steeds gelet worden op de aanwezigheid van (beschermde) planten en dieren. Bij aantreffen van deze planten of dieren moet worden voorkomen dat deze worden gedood,

verwond of onnodig aangetast worden. Wanneer werkzaamheden toch uitgevoerd moeten worden op een plek met (beschermde) soorten, worden er maatregelen getroffen. In overleg met een bevoegd ecooloog moet naar een andere oplossing voor de werkzaamheden gezocht worden, bijvoorbeeld door het werk gefaseerd in tijd en ruimte uit te voeren.

- Dieren die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen en niet uit zichzelf kunnen vluchten, worden waar nodig en mogelijk, op zorgvuldige wijze gevangen en verplaatst naar een vergelijkbare locatie in de omgeving door een bevoegd ecooloog.
- Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. In dit werkprotocol worden concrete maatregelen opgenomen met betrekking tot specifiek uit te voeren werkzaamheden. Veelal betreft het de specifieke voorwaarden die door het bevoegd gezag zijn opgenomen in de ontheffing die noodzakelijk is voor de aantasting van de verblijfplaatsen. Voordat het ecologisch werkprotocol gebruikt kan worden door de aannemer dient het goedgekeurd te worden door de opdrachtgever. Na overdracht van het werkprotocol is de uitvoerder verantwoordelijk voor de juiste naleving van het ecologisch werkprotocol. Het werkprotocol dient tijdens de eerste bouwvergadering, voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden, besproken te worden. Hierbij dienen alle bij het werk betrokken partijen aanwezig te zijn.
- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels. Bij werkzaamheden in de periode tussen 1 maart en 15 augustus wordt altijd eerst onderzocht of op of nabij het terrein broedende vogels of eieren aanwezig zijn voordat deze werkzaamheden doorgang mogen vinden. Als er broedsels of nestelende vogels aanwezig zijn waar de werkzaamheden plaatsvinden dan moet gewacht worden totdat het nest niet meer in gebruik is. Dit op aanwijzen van een ecologische begeleider. De werkzaamheden moeten constant voortduren op dezelfde locatie. Als de werkzaamheden tussentijds stoppen, voor meer dan twee dagen of als het werkgebied wordt uitgebreid dan wordt opnieuw een inspectie uitgevoerd. Het is verstandig om maatregelen te nemen om broedende vogels binnen het projectgebied te voorkomen.
- De ecologische begeleiding wordt uitgevoerd door een ecooloog. De ecooloog is verantwoordelijk voor het opstellen van het werkprotocol, uitvoering van ecologische inspecties, controle op uitvoering mitigatie, overleg met opdrachtgever, et cetera.
- Alle werkzaamheden die voortkomen uit het werkprotocol, zoals het schouwen, worden in een logboek bijgehouden. Indien de ecooloog werkzaamheden uitvoert, stelt deze van zijn/haar activiteiten een verslag op (met ten minste inzicht in plaats, tijd, waarnemingen, activiteiten, afspraken). Bij elke bouwvergadering komt de verslaglegging aan de orde.

Referenties

Beebee, T. & J. Denton (1996). The Natterjack Toad Conservation handbook. English Nature, Countryside Council For Wales.

Beenen, R. (1998) Soortbeschermingsplan rugstreeppad. Provincie Utrecht.

BIJ12 (2017). Kennisdocument rugstreeppad Bufo calamita. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.0.pdf>

van den Brink, H. (2019). Natuurvisie Marickeland. Provincie Utrecht. Ingezien via: https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-04/natuurvisie_marickeland_huub_van_den_brink.pdf

Echo (2022). Stedenbouwkundig plan De Maricken 2, 9 augustus 2022.

Gemeente De Ronde Venen (2013). Structuurvisie De Ronde Venen 2030. Ingezien via: https://gemeente.derondevenen.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeentelijk_beleid_en_regelgeving/Visies

Guliker, W. (2009). Bestemmingsplan Marickeland toelichting, Royal Haskoning 9R2105/R00009/902137/Rott.

Hanekamp G. (2004). Poelen en andere kleine wateren. Landschapsbeheer Nederland.

Jansen, S. (2022). Uitwerkingsplan Maricken II, fase 1. Onderzoek stikstofdepositie. SwecoNL, NL22-648800269-34840.

Joynes, E. (2017, gewijzigd vastgesteld 2020). Woonvisie De Ronde Venen. Ingezien via: https://gemeente.derondevenen.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeentelijk_beleid_en_regelgeving/Visies

Munckhof, P.J.J. van den (1979) De rugstreeppad in de noordlimburgse gemeenten Horst en Venray. Natuurhistorisch Maandblad 68: 25-31.

Nationale Databank Flora en Fauna. Ecogrid. Uitvoerportaal. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/> op 22 november 2022.

Nöllert, A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion, Baarn.

Provincie Utrecht (2017). Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028.

Provincie Utrecht (2021). Provinciaal Programma Wonen en Werken 2021. 149402740-3045. Ingezien via: <https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2021-10/Provinciaal-programma-wonen-en-werken-2021.pdf>

van Rijsewijk, A. (2006). Een rugstreeppad in de polder. Stichting RAVON, Nijmegen.

Sinsch, U. (1998). Biologie und Ökologie der Kreuzkröte Bufo calamita. Laurenti Verlag, Bochum.

Stumpel, T. & H. Strijbosch (2006). Veldgids amfibieën en reptielen. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.

de Vries (2021). Verkennend natuuronderzoek Maricken fase 2 te Wilnis. SwecoNL, NL21-648800269-3296.

de Vries, wrnpro. Telresultaten van De Maricken I uit de periode 27 mei 2020 tot en met 6 september 2022.

Bijlage 1: AERIUS-berekening

Bijlage 2: Verkennend natuuronderzoek 2021

